

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT NIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy órá . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy órá . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

Harc a katonai javaslatok ellen.

Megkezdődik a nagy küzdelem. A képviselőház véderőbizottsága holnap délután megkezdi a katonai javaslatok tárgyalását.

Husz tagból áll ez a bizottság, a melyben az ellenzéket Bakonyi Samu és gróf Batthány Pál függetlenségi és 48-as pártiak, Kelemen Béla, Szabó István és Tóth János Kossuth-pártiak és gróf Seher-Toss Béla néppárti képviselik.

Ennek a hat ellenzéki képviselőnek lesz tehát az a feladata, hogy részletesen föltárják az ország előtt azokat a súlyos sérelmeket, amelyeket a katonai javaslatok tartalmaznak, hogy aztán országsszerte meginduló mozgalom legyen a visszhangja tiltakozásuknak.

A javaslatok a véderőbizottságtól a pénzügyi bizottsághoz kerülnek, míg a katonai és honvédségi büntető perrendtartás javaslatait még az igazságügyi bizottság is tárgyalás alá veszi.

Ezek a bizottsági tárgyalások előreláthatólag az egész június hónapot foglalják és így a képviselőház plénuma

csak a jövő hónap elején fogja napirendre tűzteni a katonai javaslatokat, amelyek körül aztán teljes erővel fog kitörni a harc.

Egyelőre a képviselőház folytatja a költségvetés tárgyalását.

A most napirenden levő kultuszbudgeten kívül még az igazságügyi és a pénzügyi költségvetés van hátra.

Ezekre azonban még nem is kerül a sor, mert a kultuszvita még hosszabb ideig fog tartani.

A liberálisok és klerikálisok harcára élénk fényt vet a szegedi választás ügye, amely egyszersmind megvilágítja azt is, hogy milyen gyönyörű a munkapárt egysége.

A Barkóczy-eset is szolgál egy kis jellemzéssel s így minden eshetőség meg van arra, hogy a kultuszvita még legalább két hétig fog eltartani.

Igen terjedelmes vita várható még az igazságügyi és különösen a pénzügyi költségvetésnél, annyira, hogy az appropriációs javaslat ebben a hónapban nem is kerülhet napirendre.

Minthogy pedig az indennitás, amely már a második ebben az évben, ennek a hónapnak végén lejár, újabb

indennitást kell kérnie a kormánynak. — Ez a harmadik indennitási javaslat már bele fog esni a katonai javaslatok bizottsági tárgyalásának idejébe s így egészen bizonyos, hogy az ellenzék ezt is föl fogja használni a kormány álláspontjának gyengítésére.

Igy tehát bizonyos, hogy a kormány újra ex-lex-be kerül s hogy ez a harc már olyan erejű lesz, hogy a katonai javaslatoknak napirendre tűzését, még ha a bizottságok a jövő hónap elején be is terjesztik jelentéseiket, egyáltalában nem lehet megállapítani.

A kormánynak az a reménykedése, hogy a jövő hónap tizedikén megkezdheti a Ház a katonai javaslatok tárgyalását, egyáltalában nem fog megvalósulni, mert akkor még sem a költségvetés, sem az appropriáció, sem a harmadik indennitás nem lesz elintézve.

Igy fest a parlamenti helyzet a katonai javaslatok bizottsági tárgyalásának kezdetén s a függetlenségi és 48-as párt teljes erővel fog küzdeni a választói reformért a katonai javaslatokkal szemben.

Nyakkendő ujdonságok Feketénél.

A gordiusi csomó.

— Igaz van, kedves Gézám, — felelte az ura szavaira Szendrőiné — valóban szép időt eltöltöttünk ezen az általad nevezett sivatagon, de tudja Isten, hogy is vagyok vele. Én már itt érzem jól magamat.

Az albitó jóízűt nevetett.

— Tudtam!

— Nevelsz?

— Hogyne nevetnék. Egyszer te magad mondod, hogy tarthatatlan ez az állapot, mert olyan messze lakunk, hogy hetekig se jutsz be a városba . . .

— Ez igaz.

— Hozzánk nem jöhet senki, mert valószínű kirándulásszámba megy ide kigyalogni.

— Ez is igaz.

— Nos. Most meg azt mondod, hogy itt érzed jól magadat. Hát, Duncikám, így nem fogjuk megoldani a gordiusi csomót.

Most meg az asszony kacagott.

— Igazán édes vagy, — mondta.

— Majd másként csináljuk, kető fogjuk vágni.

Másnap, harmadnap megint csak erről tárgyaltak.

— Nézd, lelkem, — magyarázta nagy szerénységgel a kékszemű asszonyka — oly kedvesek és figyelmesek ezek az emberek, különösen a házinéni (igye hivatás bizalmasan

a háziasszonyt), hogy mélyen megbántanánk őket, ha elköltözködnénk . . .

— Tudom, tudom . . .

— Ha a piacra megy, rendszerint felszól: ne hozzak valamit, nagysága?

— Tudom . . .

— A cselédet nem bántják, a mosókonyha, padlás mindenkor rendelkezésünkre áll. A Rózsikát úgy szeretik, mint a szemfényét s ez a kis lány oly jól eljátszik az eperfák alatt a házinéniék leánykáival . . .

— Ez az! — szakította félbe a beszédet Szendrői. — Ez az! . . . És ez mindezek között a legfontosabb. Etikének a társasága. Vajjon mit tanul ezektől a csizmadialeányoktól! . . .

— Jót. Csak jót.

— Kérlek, édes lelkem, ugyan, ugyan . . .

— Ismétlem, csak jót.

— Elhiszem, de nem urilányokhoz való modort.

Az asszony elhallgatott. Igazat adott a férjének. Hát így van, így igaz, gondolta és most már nem ellenkezett egy szóval sem.

Másnap nagy szomorúság volt a házinéniéknél. Mintha valami nagyot, valami nélkülözhetetlen kedves dolgot veszítettek volna el. Az asszony sirva panaszkodott az urának:

— Hát felmondtak, hát elmennek, pedig olyanok voltak, mintha testvéreink lettek volna.

Igy is történt.

Oszre elköltözködték a „tekintetes urék”, bementek lakni a városba. A főutcán egy nagy bérházban vettek ki lakást, melynek erkélye is volt.

— Látod, Duncikám, — mondta Szendrői — nem is kell lemenned az utcára, innen mindent láthatsz.

Az asszonynak ez is jó volt, itt is jól érezte magát. Csak később, hónapok múltával, kezdett összehasonlítást tenni a két lakás között. Eleintén persze csak önmagában, nehogy ezzel is terhelje a fáradt, a munkában elgyötört férfit.

Az első számbavehető különbség, amit az új otthon rovására írt, az a szokatlan ridegség volt, mely a bérkaszányákat általában jellemzi.

Itt mindenki magának élt. Mintha az emberek külön dobozokban lettek volna elhelyezkedve, ahonnan nem akarnak meglátni semmit és nem engednek magukhoz betekinteni senkinek. Hiányzott az az őszinte melegség, ami a csizmadiaéknál egyszerű lelkéből kiáradt.

Azután nőt, egyre nőt a rovásfa. Minden hónapban újabb panaszt temetett el lelkében az asszony. Egyszer ezt, máskor amazt ujságolta a cseléd.

Most azért szólták meg a házba, mert maga főz, nincs szakácsnéja. máskor meg, hogy segít a takarításnál a cselédnek, majd

A betegségek városa.

A közigazgatási bizottság ülése

Tüdős Kálmán dr rámutatott ma délután arra a rettenetes állapotra, ami ebben a nagy városban uralkodik közegészségügy dolgában.

Jól esik hallani az ilyen igaz, őszinte szót, amely mindjárt megjelöli a bajok kuforrását és orvoslási módját. Nagy a halálzási arányszám, dühöng a gümőkór és nyári bélhurut, meg a különféle járványos betegségek. Pedig mindezt meg lehetne előzni praeventív intézkedésekkel, csak adnának már valamit a lakosság egészségi állapotára is és csak igyekeznének megszüntetni azt az állapotot, hogy a Szahara sivatagban képviseli magát az ember Debrecenben, ha csak pár napig nem esik az eső.

Ez a tanulság a mai közigazgatási bizottsági ülésből, melynek lefolyása különben a következő volt:

Kovács József polgármester elnökle mellett jelen voltak Magoss György dr főügyész, Aczél Géza főmérnök, Ternovszky Alajos pénzügyigazgató, Csányi Viktor tanfelügyelő, Márk Endre, Tüdős Kálmán dr főorvos, Reitz János főállatorvos, Tüdős János dr, Fejér Ferenc dr, Körner Adolf tb. főjegyző és Zöld József jegyző.

A tisztviselők előterjesztik jelentésüket az elmúlt május hó közigazgatási viszonyairól.

Közrend, katonaság.

A polgármesteri jelentés szerint 197 egyént tartóztatott le a rendőrség, ezek közül nyolcat átadott az ügyészségnek. 43 egyént eltiloncoltak, 38-at kiutasítottak a városból.

Májusban 68 egyént iparigazolvánnyal és iparengedéllyel, 97-et pedig munkakönyvvel látott el a rendőrség.

2427 közös és 1782 honvéd katona volt a múlt hó katonai létszáma. Ló volt 868.

A városi adópénztárba befolyt 252,867 K 08 fill. elszámolás alá eső állami adó és kamat címén, 11,444 K 46 fill. országos betegápolási pótdó, 1367 K 79 fill. hadmentességi díj, 26 K fegyveradó, 2260 K

58 fill. idegen adó és illeték, 162 K munkás és cseléd pénztári járulék, 1936 K 87 fillér kamarai illeték, 1650 K nyírvizszabályozásai járulék, 19,372 K 33 fill. utadó, 511 K eb- adó, 5914 K 92 fill. egyházi adó, 2383 K 76 fill. végrehajtási költség, 3501 K 60 fill. ipariskolai adó, ugyanannyi tűzvétség, 6127 K 79 fill. alamizsna váltság és 56,991 K 47 fillér községi pótdó fejében.

Debrecen közegészségügye.

A közegészségügyi viszonyok májusban áprilishoz képest rosszabbodást mutatnak, mert a halálozások száma áprilisban 151, májusban 197 volt. A betegségek tulnyomó része gümőkór volt (31 eset), ezenkívül nyári bélhurut (23) is pusztított, amely betegségek nagy részét a jelentés szerint megfelelő egészségügyi politikával eliminálni és sikeresen gyógykezelti lehetett volna.

Itt rámutat a főorvos a csatornázási munkálatok folytán ugyszólván az egész városban megrongálódott makadámkövezet porának káros hatására s evvel kapcsolatban az öntözés hiányosságára. Szükséges az öntözéseknek fokozása nagy mértékben. Különösen a nagyforgalmu Péterfiát- és Simonyi- utat négy ízben bőségesen meg kell öntözni naponként.

Ragályos betegség volt: szamárhurut 7, ronszoló toroklob 6, vörheny 29, bárányhimlő 3, kanyaró 99, hasihagymáz 2 és trachoma 1. Ezekből a betegségek közül kifolyólag halálozás volt mindössze 2. Ez azt bizonyítja, hogy nem ezek a ragályos betegségek, hanem az általános egészségügyi állapotok rosszassága okozza a halálozások nagy számát.

Az egészségügyi szolgálat különösen a kültelkeken nagyon rossz. E tekintetben újabb intézkedésre van szükség, melynek tervezetét a főorvos már elkészítette és ezt a drezdai nemzetközi egészségügyi kiállítás tanulmányozása után fogja előterjeszteni. Javasolja, hogy erre a kiállításra a főmérnökön és főorvoson kívül a főkapitány is kiküldessék.

A piacvizsgálatnál főképp tisztasági hi-

ányok voltak észlelhetők. A védhímlőoltások rendszeresen folynak.

Bölcsőtől a koporsóig.

Születés volt: 146 fiu, 128 leány, ebből törvénytelen 26. Halálozás 100 nő, 97 férfi. Halvaszületett 9 gyermek. A természetes szaporodás tehát 77.

Házasságra lépett 85 pár, ebből református 55, katolikus 5, evangélikus 1, görög katolikus 1, izraelita 6 és vegyes 17.

A kórházban 325 beteg maradt májusra, júniusra pedig 275. Meghalt 28 beteg.

A mentőegyesületnek 72 esete volt.

Poros a város.

A jelentés általános érdeklődést keltett és többen szóltak hozzá a kérdéshez.

Körner Adolf szerint a nemzetközi kiállításra szóló kiküldetés kérdése nem tartozik a bizottság hatáskörébe. A locsolás kérdésében azaz álláspontja, hogy az egész városban intenzívebbé kell azt tenni.

Márk Endrének ugyanez az álláspontja és hozzáteszi, hogy nem barátja a porleköltés orrfintorító módjának, amit a nagyerdei utvonalon alkalmaznak.

Tüdős János dr: Tűrhetetlenek a viszonyok, azonban csak a vízvezeték létesítése után lehet a locsolást intenzíven keresztülvinni. Ezért egyelőre a tanács figyelmét kéri felhívni, A sportviszonyok tekintetében kifogásolja, hogy diákok is részt vesznek a futballozásban. A részükre átengedett nagyerdei játéktéren a csatornákból kikerült bűzös téglákat szarítják. Ez megakadályozza azt, hogy a középiskolai ifjúságnak sportüzésre alkalmas helye legyen. Erről pedig gondoskodni kell.

Magoss György dr: Azok a téglák azért vannak ott, mert a létesítendő jégpályát ott fogják létesíteni. Nem a városban, hanem a tanfelügyelőn mulik megfelelő játéktér létesítése, mert a város már elhatározta, hogy a Nagyerdő egy részét kivágatja e célból.

Kovács József polgármester kijelenti, hogy a tanárok egy része messzinek tartja a kijelölt helyet.

meg az volt a baj, hogy háziasan, szerényen öltözködik, úgy, miként a szülői háztól eltanulta. Miféle nagysága az ilyen — gunyolódott a megjegyzés. Ki látott már uriaszonyt nap-nap után dolgozni? Aztán meg korzóra sem jár! . . . A kalapja sem divatos! . . . Es így tovább.

Egyszer nagyon indulatosan jött haza nemeskéri Szendrői Géza a hivatalból. Le sem tette a kabátját, már is kitört belőle a panasz:

— No hallod, ilyen neveletlen embert, mint ez a házimester, soha életemben nem láttam.

— Miért? Mi a baj? — kérdezte meglepődve az asszony.

— Először az, hogy már hetek óta nem köszön . . . Ez ugyan nem az ő dolga . . . Most azonban annyira vakmerő volt, hogy a fülem hallatára durva megjegyzést tett rólam a felesége előtt.

— Ugyan ne mond! . . . Miféle megjegyzést?

— Hogy ehol-e, ez az a nagyságos ur, akitől bizony még éhenhaltat a szegény ember.

— Borzasztó!

— S aztán, hogy kérdőre vontam, még szemtelenkedni kezdett, azt vágta a fejemhez, hogy mióta itt lakunk, még nem látta a pénzemet. Azt sem tudja, hogy milyen színű, fehér-e vagy vörös?

— Rettenetes! Ilyen vakmerő volt?

— Ilyen.

— Ez tarthatatlan . . . Ezt nem lehet kibírni.

Es most már az asszonykából is kitört az elfolyt keserűség:

— Hát ezért nem jutok én a mosókonyhához, ezért nincs padlás, ezért nem bírok cselédet tartani a házban, ezért kell nekem eltűnni a vice gorombaságát, ha a törőruhát az udvarra rázza a Kati, ezért nem maradhatnak a gyermekek egy percig sem az udvaron, ezért vagyunk utjában mindenkinek. No ez borzasztó, ez tarthatatlan, ezt nem lehet kibírni.

A végén elfulladt Szendrőiné és a fájdalom könnyeket sajtolt szempilláira.

Ettől a naptól kezdve megint tengeri kigyóvá vált a családban a lakáskérdés. Jóformán nem mult el egy nap sem, hogy vagy így, vagy úgy szóba ne került volna az óriás kérdőjel. Hová menjenek? A „Páris“-ban egyformák a viszonyok, mindenütt van házimester és mindenütt dühöng az urhatnáság. A második kerületben nyomott a levegő a dőlyfősségtől. A „falun“ sem lehet lakni, mert ott meg végrendelkezni kell az embereknek, ha este kimarad a házból. A „mezőváros!“ hát igaz, igaz, de uram-teremtőm, ez mégis csak mezőváros.

Egy napon, tudja Isten, hogy történt, arra a tapasztalatra jött nemeskéri Szendrői Géza, hogy a kisleánya állandóan úgy öltözködik, mintha sétálni készülne. Azelőtt mintha egyszerűbb lett volna. A cipőt is lerugta olykor és papucsot vett a lábára.

— Mi van ezzel a kisleánnyal, — kérdezte a feleségét — olyan, mintha minden nap ünnep lenne. Nem tud ez takarékoskodni a ruhával?

— Nem.

— Ugyan!

— Mióta itt lakunk, azóta megváltozott. Megvető lett. Azt mondja, ő is úgy akar öltözködni, mint a Flórika.

— Melyik Flórika?

— A bankárkék leánykája.

Fanyar mosolyal válaszolt a nyert fölvilágosításra Szendrői és ettől fogva figyelni kezdte a Rózsikát. Hát valóban megváltozott az a kisleány. A modora, a beszéde is más. A gondolkozása meg teljesen kifordított. Az előtt szorgoskodott, feltett a ház körül, amit egy tíz éves leánykától el lehet várni. Most! . . . valósággal olyan, mint egy hercegkisasszony, még az ajka is gyűrűre-szedett, mintha tükörben igazgatta volna össze. Ej, ej, hát ez így nem jól van.

— Te Rózsika, — szólította meg egyszer ebéd előtt Szendrői a leányát — micsoda dolog az, hogy te most semmit nem veszel észre? — Például?

— Jól van, hát mondjuk: például . . . például ezelőtt gondod volt arra, hogy tiszta vizespohár kerüljön a tányér mellé. Azután például az evőeszközt is rendbe igazgattad az asztalon. Szóval látszott, hogy például . . . van egy kislány a házban.

— Most is van, apa, — vágott a beszédbe Rózsika.

Tüdős János dr azt tartja, hogy a kiküldetés kérdése itt tárgyalandó.

Fejér Ferenc dr energikusan sürgeti a vízzel locsolást, mert a porolaj ellen mindennütt tiltakozik a közönség.

Kovács József polgármester összegezi a mondottakat és abban az értelemben mondja ki elfogadottnak a jelentést, hogy az utcák locsolásának fokozása a kiállításra leendő kiküldetés céljából a tanácsot a főorvos véleménye értelmében intézkedésre kéri fel a bizottság.

Állategészségügy.

Reitz János főállatorvos jelenti, hogy az első állategészségügyi körzetben a lépene, sercegő üszök és ragadós száj- és körömfájás, utóbbi a második körzetben is, előfordultak. A VI. és IX. körzetek a zár alól feloldáltak. A száj- és körömfájás fel lépett a legelőre kihajtott állatok közt is, de enyhe lefolyású a belegség, nagyobb kárt nem okoz.

Állami adózás.

Egyenes adóban befolyt 296,913 K 64 fill., hadmentességi díjban 1299 K 40 fill., bélyeg jövedékben 69,766 K 52 fill., jogilletékben 140,029 K 83 fill., díjjövedékben 2352 K 24 fill., dohány jövedékben 158,192 K 92 fill., határvámjövedékben 118,995 K 50 fill., fogyasztási- és ital adóban 27,083 K 33 fill., összesen 814,634 K 38 fill., így körülbelül 400 ezer koronával több, mint tavaly májusban. Debrecen városánál közvetlenül befolyt 249,323 K 27 fill.

Jelenti, továbbá a pénzügyigazgató, hogy a mezőségekre vonatkozólag az összeírás még bejegyezve nincs, az I., II. oszt. kereseti adó kivétési lajstrom, valamint a III. osztályu kereseti adó kivetéséhez szükséges vallomási ivatek még ez ideig a kir. pénzügyigazgatóságához be nem terjesztve nem lettek, továbbá az 1910. évi adófénykönyvek előírási és lerovási oldala lezárásának megtörténte még nem jelentetett be. Az adótarozások törlesztésére vonatkozó javaslatát a városi adóügyosztály még mind ez ideig be nem terjesztette.

— Igazad van. De az nem látszik, hogy a kisleány valamivel törődne.

— Például?

— Például azzal, hogy ne legyen neveletlen... Hogy szót fogadon... Hogy segítsen, amit tud az anyukájának.

— A kisleány elszomorodott.

— Hát!... Hogyne!... — tört ki később piyeregve. — A Flórka se csinál semmit!... Miért dolgozzam én!... Én is urileányka vagyok... Az én apuskám is ur... —

— No lám... Ki mondta ezt neked?

— A háziék.

— A lakók?

— Igen. Mindenki mondta.

— Ugy... Akkor rendben vagyunk, Rózsikám. Helyes, helyes, rendben vagyunk.

Aznap mindjárt ebéd után elment hazulról Szendrői Géza. Azt mondta a feleségének, hogy fontos dolga van s ezt egyedül kell elintéznie. Csak jó estefelé jött haza.

— Duncikám, — simogatta meg a felesége fehér arcát — tudod mi az újság?

— Nem.

— Felmondtam a lakást.

— Talán csak nem.

— És mindjárt vettem is ki másikat.

— Hol?

— A régi helyen, lelkem, a régi helyen... —

Cserzy M ihály.

Tanügy.

Csánky Viktor tanfelügyelő előterjeszti, hogy a miniszter 16 ezer korona államsegély folyósítását engedélyezze a felső kereskedelmi idei szükségletei fedezésére. Vise Kálmán polgári iskolai tanárt és Kiss Aladár tanyai tanítót nyugdíjazták. Székely Simon magán polgári fiúiskoláját megfelelően felszerelte. Néhány iskolát meglátogatott a tanfelügyelő s azokat rendben találta.

Több jelentéktelen előterjesztés után az ülés negyed ötkor véget ért. Ezután a bizottság fegyelmi ügyeket tárgyal.

Lukács László visszatérése. Lukács László pénzügyminiszter Semmeringről, ahol családjával a pünkösdi ünnepeket töltötte, holnap reggel érkezik vissza Budapestre.

A Barkóczy-ügy a minisztertanács előtt. Jól informált forrásból jelenti a „Pol. Hir.”, hogy báró Barkóczy Sándor miniszteri tanácsosnak a középiskolai ügyosztály éléről való elhelyezése, tekintettel gróf Zichy János kultuszminiszternek állásfoglalására, még nem befejezett dolog. A fennforgó nehézségek elsimítása a legközelebbi minisztertanácson történik meg, amelyet Lukács László pénzügyminiszter s a kabinet valamennyi tagjának a fővárosba való visszaérkezése után valószínűleg még e héten fognak megtartani.

— **A miniszterelnök Budapesten.** Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, aki a pünkösdi ünnepeket ittkárával dr Bárczy Istvánnal öccsénél, gróf Khuen-Héderváry Henriknél töltötte, a szlavoniai Nustáron, holnap reggel Budapestre érkezik.

Kongregáció a nagyváradai jogakadémián.

A parlamentben egyéről sem beszélnek, hogy milyen ártalmas gyülekezés a kongregáció, a sajtóban leleplezésekkel szolgálnak a Mária-egyesület munkájáról és ez alatt a sötét kongregáció zavartalanul terjed tovább. Ebből a terjeszkedéséből ismét része van a nagyváradai tudományos életnek, mert a jogakadémia klerikális ifjai erősen buzgólkodnak a Mária-kongregáció megalakításán.

Bűnös elnézés ez a felső iskola vezetősége részéről, hogy a felekezeti egyesület összekovacsolásának tért adnak és szabálytalanság, hogy a jogakadémia ifjusága egy teljesen idegen tanférfiu — Szilágyi Dózsa premontrei tanár — vezetése mellett alakít egyesületet.

De a Bozóky-vár nem azért olyan sötét, hogy a fiatal baglyok össze ne bujhatnának benne. A kongregációt, még mielőtt ez a tanév véget ért, a napokban sietve megalakították.

Nagyváradé az a szomorú dicsőség, hogy az első főiskolai kongregációt falai között üdvözölheti. Eddig sem voltunk nagyon elragadtatva a jogakadémia tudományának nivójától, ezentul pedig még jobban el tudjuk képzelni: miféle tudomány lehet az, amelyet az ifjuság körében a felekezeti elotultsággal szaturálnak. Nagyvárad társadalma — előre tudjuk — sok kellemetlen meglepetésben fog még részesülni a jogakadémiai kongregáció jóvoltából. Meg fog kezdődni a kongregációs ifjak favorizálása, megindul gyors tempóban a felekezeti széttagoltság s rövidesen jelentkezni fog az első kongregációs hecc az alma materben. Valóban a jogakadémia igazgatósága goncsitodik a változottságról.

Rémes gyilkosság.

A lemészárolt férj csontjait a kutyáknak dobták.

Nagyváradról jelentik: Rémmegénybe illő borzalmas gyilkosság történt a hegyi közpályi szőlők alatt. Hegyközkovács-határában, a szőlők alatt járó munkásoknak feltűnt, hogy kóbor ebek emberi csontokat rágcsálnak. A munkások megborzadtak a látványtól, melyet azonnal jelentettek Tóth Lajos biharpüspöki csendőrőrmesternék.

Tóth Lajos kinyomozta, hogy Jákóhodos községből egy Filipás Lőrinc nevű földmives, akit napok óta hiába kerestek, eltűnt. A községben sokaknak gyanus volt Filipás eltűnése, de konkrét ténnyel nem állott elő senki. A csendőrőrmester vállatára fogta Filipás feleségét, akiről mindenki tudta, hogy egy év óta viszonyt falytat Sipos Bálint jákóhodosi legénnyel. Az asszony eleinte nem vallott, de hosszas vallatás után végre megtört a szép Filipásné. Töredelmesen, bűnbánóan bevallotta, hogy férjét, kitől az utóbbi időkben távol volt, megtevesztette és egy napon visszatért hozzá. Visszatértekor megigérte az urának, hogy ezentul hű lesz hozzá, mindig takarékos lesz és rimánkodott neki, bocsássa meg vétkeit. A jámbor férj hitt az asszonynak, visszafogadta és látszólag helyreállt a béke.

Május 21-én a gazdának dolga akadt Nagyváradon. Bement a városba, ahol mit sem sejtve járta az ügyvédet, a bankot. Az öreg ember az esteli órákban gyalogszerrel indult hazafelé. A hegyközpályi szőlők alatt, a keskeny uton már várta felesége és az asszony szeretője, Sipos Bálint. Filipás éppen a szőlők alatt haladt, mikor egyszerre két revolverlövés dördült el. Mind a két lövés talált és az öreg holtan esett össze. A halott Filipást zsákba tették és elvitték Jákóhodosra. Ott levágták a halott Filipás fejét, kezét, lábát és a csontokról a húst lerágták a kutyákkal. A megmaradt hullarészeket pedig elvitték a hegyközpályi határba és ott elásták.

A vadállati gyilkosok mindent bevallottak. Letartóztatták őket és pünkösdi reggelén bekisérték a nagyváradai kir. ügyészség fogházába.

Tanulmányi kirándulás a debreceni munkáskertekbe.

A nagyközönség sérelme.

Előkelő vendégei voltak Debrecennek három napig. A fővárosból lejött egy csomó szociológus megtanulmányozni a debreceni munkáskerteket.

Az esetről szól az alábbi tudósítás, amely a kereskedelmi- és iparkamara szolgálja gépirásosan hozott be a szerkesztőségünkbe, de azt nem mondta meg, hogy ki küldte, ki irta. Épp ezért az itt következő tudósítás igaz és tárgyilagos voltáért nem állunk jót. Lehet, sőt valószínű, hogy egészen másként folytak le azok az ünnepek és az majd csak később fog kitűnni,

mennyiben elégitette ki a budapestieket debreceni tanulmány utjuk eredménye.

A kedves ismeretlen által megírt tudósítást mégis leadjuk tisztán és kizárólag azért mert érezzük, hogy olvasó közönségünk érdekeinek teljes semmibe vétele mellett hallgathatnánk csak teljesen a fővárosi vendégek itt tartózkodásáról. A „Debrecen” szerkesztősége pedig nem követheti a közönséggel szemben azt a hallatlan magatartást, amit Szántó Győzőék tanusítottak a sajtó, tehát a nagy nyilvánosság képviselőivel szemben. Egyetlen debreceni lapot sem hívtak meg ugyanis a felolvasásokhoz és a különböző tanulmányi kirándulásokhoz.

Annyira pedig sohasem fogjuk lealázni magunkat, hogy oda is elmenjünk ilyen, a rendezés szempontjából magán jellegű vendéglátáshoz, ahová nem hívták meg a szerkesztőséget. Ha ezt megtennők, akkor méltán lehetne abban az elbánásban és negligálásban részesíteni a sajtó képviselőit, amilyen bizonyos körök ma igen szívesen és gyakran tanúsítanak.

Ezek az emberek az ellenkezőjét hiszik, pedig istók-ucscse úgy van: teher nekünk az eszem iszom, a bankettezés, meg a tanulmányutakban részvétel és csak a publikum iránti muszájból megyünk el, ha hivatalosak vagyunk. Bár igaz, hogy a retentő sok frázis hatalmaz, amit ilyenkor a szónokok nyomán mi hűségesen lejegyzünk és a lapok hasábjain leadunk igen gyakran senkit sem érdekelnek, csak azt, aki nyomtatásban láthatja a nevét.

És most hadd szóljon a „tudósítás”, melyet nem a szerkesztőség írt, tehát csak azt higgye el belőle mindenki, ami éppen neki tetszik.

Budapest székesfőváros modern fejlődésének fiatal zászlóvivői közül egy közel husz tagu társaság pünkösd első napján tanulmányi kirándulást tett a debreceni munkáskertekbe. A társaság tagjai között volt dr. Ferenczy Imre a székesfőváros szociálpolitikai előadója, dr. Harrel Ferenc tanácsjegyző, dr. Papp Géza min. oszt. tanácsos, dr. Szabó Ervin főkönyvtáros, dr. Wildner Ödön főjegyző helyettes, a munkás biztosító pénztár részéről Kiss Adolf igazgató és dr. Sasváry József titkár, dr. Hahn Dezső orvos és többen. Ez illusztris társasághoz csatlakozott dr. Mártonfy Marcell jogakadémiai tanár, dr. Moskovitz József gyáros és Mazsunka Ernő vasutigazgató és Incze Lajos mérnök Nagyváradról és Arad város képviselőjében Zupa Andor főjegyző. A társaságot Debrecenben a város kulturatanácsnoka dr. K. Tóth Mihály és munkáskert vezetősége fogadta a vasutnál. Onnan a kerttelepek legnagyobbikára, az Arpád-telepre vonultak ki, hol Szántó Győző gyáros és dr. Rédey Rezső titkár kalauzolása mellett nagy érdeklődéssel nézték az ipari munkások kertkulturáit és a mintakertészetet, amely köré a munkáskertek tulajdonképpen csoportosulnak s amelynek segítségével az egyesület így rövid idő alatt elérhette azt, hogy a kertészetben járatlan munkások az okszerű kertgazdálkodást s a vetemény kertészkedést elsajátíthatták. Dél előtt 11 órakor a gyáriparos szövetség debreceni fiókjá, a melyből ez intézmény kiindult, lakás- és telekpolitikai értekezlettel kapcsolatos ülést tartott, amelynek keretében dr. Wildner Ödön fővárosi főjegyzőhelyettes és dr. Ferenczy Imre a lakás és telekpolitikáról előadást tartottak.

Szántó elnök megnyitójában üdvözlöi a vendégeket és hálás köszönetet nyilvánít azért, hogy korunk legfontosabb és legégetőbb szociálpolitikai kérdésében itt előadást tartanak. Jelzi, hogy az ebben való munkálkodást igen megkönnyíti a gyáriparos szövetségi központ ama régebbi határozata, amely szerint erősen követelni fogja, hogy a mezőgazdasági munkás-lakás kedvezmények az ipari munkás-lakásokra is kiterjesztesse, amely tekintetben már a hazai kereskedelmi- és iparkamarák is egy véleményen vannak.

Dr. Wildner általános érdeklődés közepette ismertette a székesfőváros újabb lakáspolitikai akcióját és azokat a kényszerítő okokat, amelyek a fővárost e politika terére lépni kényszerítették. Részletesen ismertette a budapesti lakásnyomornak a különböző kutatások és razzikák nyomán megállapított képét és jelzi, hogy e nyomor enyhítésére egyelőre épített mintegy 5000 új kis lakást a főváros csak kezdetnek tekinti s e politika következetes továbbvitelétől Budapest fővárosnak a lakásnyomorban rejlő fejlődési akadályát idővel teljesen megszüntetni reméli. Ezután dr. Ferenczy Imre Debrecen lakásviszonyairól való kitűnő értesültséggel fejti ki a helyes telek- és lakáspolitikai szükségességét és lényegét. Nagy készültséggel mutatja ki annak okait, hogy a székesfőváros közelmúlt és majdnem végzetesnek mondható lakásinségét mi idézte elő. Ajánlja Debrecen városának, hogy mint fellendülése és fejlődése kezdetén levő emporium a főváros elkövetett hibáit igyekezzék elkerülni és különös figyelemmel irányítsa telek- és lakáspolitikáját jövő fejlődésére való tekintettel, mert a modern társadalomtudomány egy leszűrt és végleg megállapított igazsága az, hogy a lakásügy községi feladat. A főszűrt minden városnak arra kell fektetnie, hogy területe tulnyomó részében az olcsó építkezésű, kisebb arányú családi házak keletkezése tétessék lehetővé. Csak a város belső részében, az ugynevezett cityben legyenek drága és nagyarányú épületek. A lakás és a vele összefüggő telekpolitikának egyik leghatályosabb eszköze az építkezési szabályrendelet: további eszköz a korlátozott kamatozású részvénytársaságok vagy szövetkezetek útján való építkezés, amelyekre való befolyását a város részvényjegyzéssel vagy részesedéssel biztosíthatja.

Ugy látja különben, hogy a városok helyes lakáspolitikája a jövőben a superficiális és ehhez hasonló intézményeknek még nagy szerepet fog juttatni. A leginkább célt tévesztett dolognak azt tartja, amikor városok városfejlődési okokból ingyen vagy olcsó áron adnak telkeket egyeseknek a visszavásárlási jog biztosítása nélkül, mert bizonyított dolog az, hogy az ilyen telkek rendszerint a spekuláció ölébe esnek.

Zupa Andor Arad város főjegyzője Arad város lakásügyi mozgalmairól számol be és látván, hogy több hazai városban hasonló szociálpolitikai mozgalmak észlelhetők, indítványozza, hogy a városok évente kongresszusra hívassanak össze, amelyen az egyöntetű eljárás megbeszélhető volna.

Dr. Ferenczy Imre ezzel kapcsolatban egy országos lakásügyi egyesület megalapítása iránt való mozgalom indítását javasolja. Ezután elhatározta a gyáriparos szövetségi fiók, hogy egy országos lakásügyi egyesület megalakítása iránt mozgalom indi-

tására a társasfiókokat körlevélben felkéri, a szövetségi központhoz pedig előterjesztést tesz, hogy maguknak a hazai városoknak e mozgalomba való bevonása iránt megfelelő intézkedéseket tegyen.

Az ülés után a Bika éttermében bankett volt, amelyen dr. K. Tóth Mihály Debrecen város kulturatanácsnoka a vendégeket, dr. Wildner Ödön Debrecen városát, Szántó Győző a társfiókok és idegen városok képviselőit éltette. Azután dr. Rédei Rezső tartotta meg rövid foglalatú értekezését arról, hogy munkáskerteknek más városokban való megalapításánál mik az irányadó elvek.

Dr. Márk Endre udvari tanácsos figyelemreméltó megjegyzésekkel bővítette ki dr. Rédei Rezső előadását. Végül dr. Rácz Lajos festette le élénk színekben Debrecen város kulturahelyzetét.

Az esti órákban az egyik kerttelep, a „Petőfi” kerttelep bérlői bogrács gulyás vacsorával egybekötött népies mulatságot rendeztek, amelyen a tanulmányi kirándulók s részt vettek.

Pünköst hétfőn a Hortobágyra rándult ki a társaság dr. K. Tóth Mihály kulturatanácsnok vezetésével. Nagy érdeklődéssel tekintették meg állattenyésztésünk ott látható remek eredményeit és igen nagy figyelemmel hallgatták Markovics Ferenc ménestester szakszerű előadásait, Debrecen várososa gulyás reggelivel és fényes magyaros ebéddel látta el vendégeit.

A médium.

Hipnotizáló orvosnövendék.

A szombat délutáni budapesti rendőrségi központi ügyeleten megjelent Kovács József magánmérnök, lakik Gizella-ut 47 alatt és előadta a következőket:

Van egy nővére, Kovács Lidia hivatalnoknő, egy kissé excentrikus leány, ezt a leányt egy a Pesti Hírlapban megjelent hirdetéssel magához csalta egy a Budafoki-ut 41. számú házban lakó fiatal orvos, aki a leányt hipnotizálta és azóta állandóan hipnózis alatt tartja.

A leány elhanyagolja foglalkozását, mindig olyan, mintha álomkóros lenne, állandóan annak az embernek a lakására jár akit a mérnök azzal vádol, hogy a leány el akarja keríteni.

A rendőrségen a nyomozással a detektívtestületet bízták meg, a kiküldött detektívek megállapították a következőket:

A „Pesti Hírlap”-ban csaknem állandóan a következő kishirdetés jelenik meg:

Utítársnőt világkörűli ultra keresek. Csakis urileányok, akik intelligensek, csinosak és jóterműek, jelentkezzenek. Hivatalnoknők előnyben részesülnek. Az utítársnőt, akinek médiumnak is kell lenni, fiatal orvos keresi. Évi 50,000 kor. jövedelem biztosítva. Ajánlatok Milán alatt a kiadóba.

Erre a kishirdetésre jelentkezett Kovács Lidia, aki különben amugy is kissé hisztérikus természetű leány, szépirodalmi tevékenységet is fejt ki.

A médiumot kereső „orvos” Dalmai Akos orvosnövendék volt, aki Budafoki-ut 41 b. alatt lakik.

A detektívek Kovács Józseffel kimentek Dalmai lakásába, az orvosnövendéket nem találták otthon, de ott találták a leányt, aki — a detektívek jelentése szerint — úgy viselkedett, mintha hipnotizálták volna.

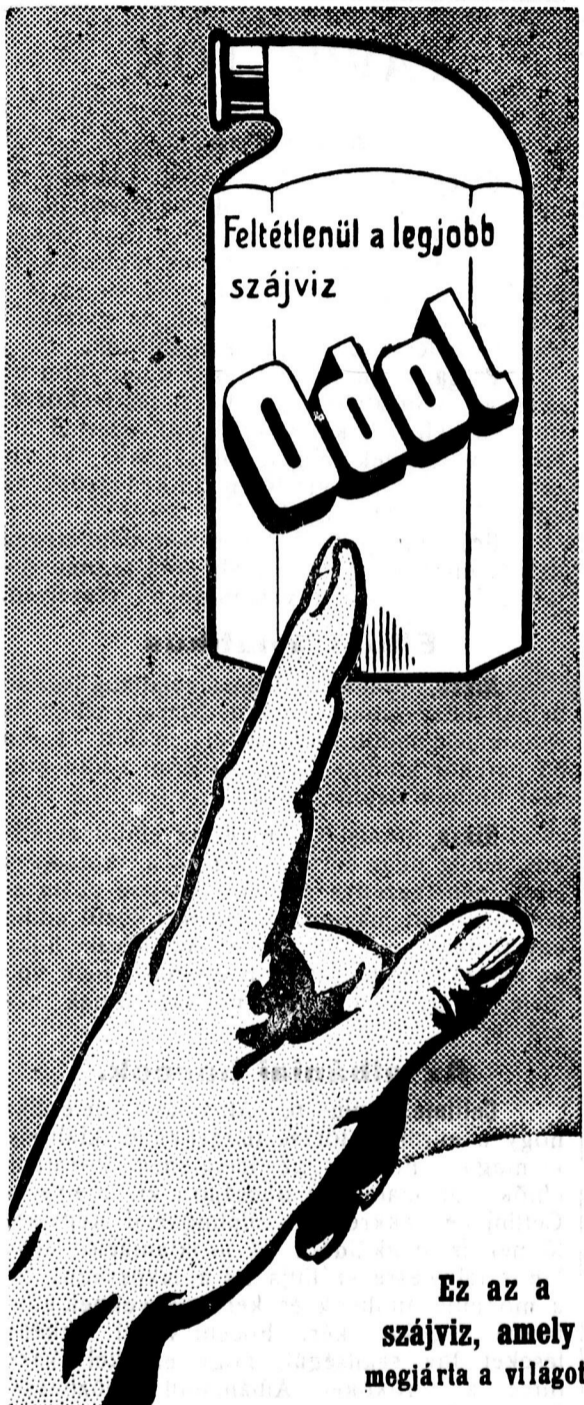
A leány a következőket mondotta:

— Önszántamból jöttem ide és maradtam itten. Akaratomnak, cselekedeteimnek szabad ura vagyok, mert nagykorú vagyok. Semmire magamat kényszeríteni nem engedem.

Ezek után a detektíveket kiutasította.

A házban a házmester és annak fia azt beszéltek, hogy Dalmához igen sok uinó jár, különösen az esti órákban. Egyik-másik reggel is ott marad.

A főkapitányságon Kórody M. Béla rendőrkapitány vezeti a vizsgálatot, de egyelőre ki sem hallgatva senkit, arra szoritkozik, hogy a detektívek jelentését átteszi az ügyészséghez állásfoglalás végett.



Ez az a szájviz, amely megjárta a világot

Tény, hogy még sohasem terjedt el annyira egyetlen egy szájviz, de még másféle iparcikk sem az egész világon mint az Odol. Mindenestre elérte az összes szájvizek és fogtisztítószer között a legnagyobb forgalmat. Ez kiválóságának legkésebb bizonyítéka.

Óriási elterjedésnek oka az Odol saját-szerű hatásában rejlik. Míg a többi szájviz és fogtisztító szer csak a szájöblögetés néhány percében fejt ki hatását, addig az Odol hatása sokáig tart, a fogtisztítás után is még órákig érezhető.

Ez az utóhatás igen érdekes tudományos vizsgálatok tárgyát képezte, amelyekből egybehangzóan kitűnt, hogy az Odol különleges tulajdonságánál fogva meggátolja az erjedési folyamat keletkezését a szájban s ezzel megakadályozza a fogak romlását.

Aki naponként következetesen használja, az az elképzelhető legjobb fog- és szájápolást gyakorolja.

A Karcsu-köz gyilkosának utódai.

Lesből támadó bankhivatalnokok.

Néhány év előtt rettenetes izgalomban riottta egész Debrecen közönségét az a páratlanul borzalmas gyilkosság, amelynek Gajzágó István, egy rendkívül intelligens és kedves modoru fiatal ember volt az áldozata. A tettes valami részeg kőműves lehetett, azonban a személyét mindez ideig nem sikerült kinyomozni, a bűncselekmény felderítetlen maradt.

Sok tekintetben hasonló módon járt el hétfőn éjjel fél 10 órakor két debreceni bankhivatalnok, névszerint Ács Sándor és Weisz Zoltán, a Hajdumegyei népbank mint szövetkezet sőtét multu alkalmazottai a „Debrecen” társszerkesztője, Erdély Lajos dr.-al szemben.

Ugyanazon a helyen, ahol Gajzágót meggyilkolták, a Karcsu-közben (most Révész-utca) sőtét éjjel lesbe állottak és a gyantullanul hazafelé tartó Erdélyt orvul megtámadva, botokkal agyba-főbe verték. És hogy az arcán szenvedett sebesülések árán megszabadulhatott az orgyilkos-jelöltek kiszemelt áldozata, az csak annak köszönhető, hogy az összegyűlt szomszéd lakók rendőrért kiáltva lármát csaptak. Erre ugyanis a kéjles firma ész nélkül megugrott.

S épp úgy, úgy mint a Gajzágó gyilkosának a világon semmi oka nem volt a gyilkosságra, úgy ezek az uri ruhába bujt banditák sem ismerték az előtt sohasem a szerkesztőt, az sem látta őket, nem is tudta, hogy kicsodák.

Mindkét esetben a virtuskodás, az embervérben gyönyörködés perverz vágya hajtotta, ösztökelte a legényeket a támadásra. Nyíltan tenni ezt nem merték, hát abban a reményben, hogy kilétüket senki sem fogja megtudni, kiválasztották leshelyül és véres tettük színhelyül az egészen sőtét Révész-közi, melynek még csak a tájékán sincs rendőr.

Ezeknek az orvtámadó bankhivatalnokoknak nem volt szerencsájuk. A rendőrség ma délelőtt kinyomozta a kilétüket és megállapította bűnösségüket.

Az egyik tettes, Ács Sándor teljes beismerésben van. Csak azt tagadta, hogy vékony pálcikánál egyéb nem volt nála és állította, hogy azt is eldobta az utcán. — A nyomozást vezető Mile Pál rendőrkapitány utasítása folytán eljáró Dobos rendőrbiztos azonban elment a lakására és ott sikerült feltalálni a most már bűnjelt képező furkós botot, amely az ütések sulya alatt ketté repedt. Avval „védekezik” a jeles fráter, hogy Erdélyt a villamoson fixirozta. Ez azonban nem igaz, éppen ellenkezőleg áll a dolog, amint ezt a tanuk igazolják. De hát lehet ezzel egy gyalázatos orvtámadást menteni, vagy csak enyhíteni is?

Weisz Zoltán, a másik briganti, tagad. Ő — ugymond — jelen volt az esetenél, de csak mint egyszerű néző. De bizony ő nem fogta le hátulról az általa még sohasem látott Erdélyt, de bizony ő egy ujjal sem nyult hozzá, nem ütötte meg. Az orvosi látlelet által megállapított hasított seb csak úgy magától hasított fel, a kis fiu ebben ártatlan.

A tanuk azonban e tekintetben is más

mondanak, amint hogy különben azt is kifogja deríteni a nyomozás, hogy mi volt az oka az aljas orvtámadásnak.

Mindkét egyének a multban és a jelenben is több piszkos természetű ügye volt és van és csak szemtelen krakélereskedéssel tudták megfélemlíteni az embereket, akik mindent eltűrtek nekik a lovagiasság leple alatt, sőt párbajoztak is velük.

Ezután azonban már másképp füttyülnek a jó fiuk.

UJDONSÁGOK

A „Debrecen” szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a Telefon 412.

— **Leirat a szerb hus ügyében.** A földmívelési miniszter tegnap értesítette a várost, hogy megengedte a szerb hus szállítását. A miniszter intézkedett a zimonyi fővámhivatalnál, hogy a szükséges hus behozatalának akadályja ne legyen.

A miniszter leirata a következő:

F. évi március hó 24-én kelt 2365. eln. sz. rendelettel kapcsolatosan meghagyom a belépő állomásnak, hogy a Szerbiával 1910. évi július 7-én kötött s az 1911. évi II. tc. beiktatott szerződés aláírása alkalmával az állatok, állati nyers anyagok és állati termékek állategészség, rendőri kezeléséről kölcsönös jegyzék váltás után megállapított határozmányok IV. pontjában megállapított kontingens keretében és leölt állapotban importálható szerbiai származásu szarvasmarháknak és sertéseknek a belgrádi vágóhidon élő állapotban és leölés után az e célból kirendelt m. kir. állatorvosok által megvizsgált és közfogyasztásra feltétlenül alkalmasnak talált friss husát az 1911. évi január 23-án kelt 26,500. számú itteni végrehajtási rendelet 14. pontjában megnevezett fogyasztási helyeken az előirt husvizsgálati igazolványokkal, ólomzárolt vasuti kocsiban közvetlenül Debrecenbe bocsásson további rendelkezésem vételéig bevitessé. Felhivom, hogy ezen engedélyemet a zimonyi m. kir. fővámhivattal, tudassa A miniszter helyett Bartóky államtitkár.

— **Az egyetem és a tanács.** A városi tanács tegnapi ülésén az egyetem ügyét a jog és pénzügyi bizottság elé utalta, amely ma délután foglalkozik a fontos kérdéssel.

— **Állat betegségek.** A III. és IV. állategészségügyi körzeteket zár alá vették, mint-hogy több ragadós száj és körömfájós megbetegedés fordult elő.

— **Kirándulók a Hortobágyra.** A nagyváradi állami főreáliskola 30 növendéke és tanári kara kirándul e hó 8-án a Hortobágyra. A nagyváradiak e szándékukat bejelentették a város tanácsának, amely mai ülésén gondoskodott az ellátások felől.

— **Aratási szabadságolás a közöshadsereg-nél.** A m. kir. honvédelmi miniszter rendelete szerint a közöshadseregnek a földmívelő és mezeti munkás osztályhoz tartozó tényleges állományu legénysége az aratás és egyéb fontos mezeti munkák végzésének idejében három hétre szabadságot nyerhetnek, mely iránti kérelem az illető katonák által személyesen kihallgatáson (rapporton) adandó elő.

— **Beteg aljegyző.** Dr Tatay Zoltán, a város szimpatikus fiatal aljegyzője, mint értesülünk sulyosan megbetegedett. Tatay Zoltán vörhenyben szenved Csapó-utcai lakásán. Állapota nem válságos s hisszük, hogy mielőbb fel fog gyógyulni.

— **A pólai hadtengerészet** különféle cikkek szállítására hirdet ajánlati versenytárgyalást. Az erre vonatkozó összes hirdetések betekinthetőek a kereskedelmi és iparkamara segédhivatalában.

— **A világítási vállalat szénszükséglete.** A város világítási vállalata szénszükségletének biztosítására pályázatot hirdetett. A beérkezett ajánlatok közül a legolcsóbbat fogadta el a tanács. Ezt az ajánlatot az egészségi bányatársaság tette s hajlandó az elsőrendű szenet mássáknál 1 kor. 45 fill., a másodrendűt 1 kor. 40 fillérré szállítani. Egyelőre egy évre köt a város szerződést.

— **A zenekonzervatórium 5-ik és 6-ik vizsgálati hangversenye.** Ma d. u. és holnap fél 5 órakor tartja a P. Nagy Zoltán igazgatója alatt álló zeneiskola ez évi 5-ik és 6-ik hangversenyét az Arany Bika szálló dísztermében. A két alkalommal 46 számban 63 még eddig nem szerepelt növendék vesz részt. E hangversenyekre belépő-díj nincs. A párhelyok a közreműködők szülei számára tartottak fent. Belépő-jegyül használható műsorral szívesen szolgál az igazgatóság. (Piac-utca 26. sz.)

— **Tóba fult gyermek.** Szomorú ünnepe volt id. Szabó Mártonnak a Csolnakázó-tó bérlejtőjének. Három esztendő unokája a kis Perényi Antal ünnep másodnapján halálát lelta a Csolnakázó-tóban. A kis fiu a tó partján játszadozott egy ideig, majd pedig a deszkapallóra lépett s jó darabig nézgett a vízbe, majd pedig megszédülve a vízbe zuhant. A szerencsétlenség után a nagy szülők azonnal megmentésére siettek, azonban a segítség már elkésett, mert a kis fiu már belefuladt a meglehetősen mély vízbe. Holttestét csak pár óra múlva hozták felszínre. A debreceni kir. ügyészség a kis fiu eltemetésére megadta az engedélyt.

— **Meno a telepátikus csoda.** Tegnap este mutatkozott be az Arany Bika mulatóban Meno a világhírű telepátikus phanoné. Meno művészete csodával határos. Meno kitalálja a gondolatait egy a közönség által tetszés szerint kiválasztott embernek. Megtesz olyan dolgokat, amiket neki egy tetszés szerinti második személy Gondolatban parancsol. E hihetetlen csodáról városzerte beszélnek. Meno ma este 6 órakor kizárólag az orvosi kar és a sajtó képviselői részére külön előadást tart az Arany Bika mulatóban. Este 9 órakor a kitűnő varieté műsor keretében rendes helyárok mellett lép fel.

— **A „Klár Andor Ipari és Kereskedelmi Részvénytársaság” f. hó 4-én délután 4 órakor tartotta alakuló közgyűlését a Klár Andor cég irodahelyiségében.** A vállalat 200,000 korona teljesen bevezetett alaptőkével alakult, átveszi a Klár Andor cég jól bevezetett kereskedelmi, műszaki és barkirodáját, valamint ugyancsak a Klár Andor cég tulajdonát képező élesdi mészkőbányákat és mészfutó telepet. Mindezen üzletágakat az új részvénytársaság kiterjedtebb mérvben fogja kultiválni, ezenkívül kiterjeszti üzletkörét az ingatlan ügyletekre, valamint új ipari és kereskedelmi vállalatok alapításának elősegítésére. A részvénytársaság következően alakult meg. Igazgatóság: Ács Vilmos kir. közjegyző, Ó-Lubló. Dr. Balog Géza a Gazdasági Takarékpénztár igazgatósági tagja (jogtanácsos) Debrecen. Grósz Frigyes az Erdélyi Bánya r. t. vezérigazgatója, Kolozsvár. Klár Andor nagykereskedő, Debrecen, (ügyvezető igazgató.) Klár Sándor nagybérlelt Nyiregyháza. Székely Albert a Gazdasági Takarékpénztár igazgatója (elnök) Debrecen. Vecseházi Leitner Gyula birtokos és nagykereskedő, Debrecen. Felügyelő bizottság. Végh István birtokos, községi főjegyző Bagamér. Schvarcz Ármin élesdi Bank r. t. titkára, Élesd és Vámos Miklós a Gazdasági Takarékpénztár főkönyvelője Debrecen. Az alakuló közgyűlés után megtartott igazgatósági gyűlés megválasztotta elnökévé Székely Albertet, ügyvezető igazgatónak Klár Andort, jogtanácsosnak dr. Balog Gézát, ügyésznek dr. Spitz Lipótot, cégjegyzési jogosultságot nyertek Vadász Andor és Molnár Sándor főtisztviselők. A műszaki osztály vezetésére a részvénytársaság Káldi Tivadar okl. gépészmérnököt szerződtette. A részvénytársaság, melynek szakkörökben nagy jövőt jósolnak, működését azonnal megkezdte.

— **Szerencsétlenül járt kis fiu.** Csaknem végzetes szerencsétlenség történt tegnap Hosszupályiban. Szabó Imre 6 éves gyermek egyedül maradt otthon szülei házában s egy darabig csendesen játszadozott, majd elunva magát fölmászott a fal mellé állított vaslócára. A lóca ferdén állott s a gyermek elvesztvén az egyensúlyt, magára rántotta a nehéz lócát. Órák hosszat fektűt a gyermek a nagy súly alatt s közben eszméletét is elvesztette. A hazatért szülők azonnal orvost hívtak, ki megállapította, hogy a fiu jobb lába eltörtött, valamint belső sérüléseket is szenvedett s életben maradásához nincs sok remény. A gondatlan szülők ellen megindult az eljárás.

— **Az ügétőverseny belépti-jegyei.** A június hó 15 és 18 ik napjain tartandó ügétőversenyekre a páholy-jegyek a mai naptól kezdve Békés Lajos főtéri férfidivat üzletében kivalthatók.

— **Cégváltás.** A „Merkur” összes rendszerű írógépek műszaki vállalat debreceni bej. cég egyik belfelügye Egry Elemér ur kilepelt s a vállalatot annak összes aktíváival és passzíváival együtt Kulcsár Dezső, a vállalat volt cégtársa vette át. Amidőn ezen kedvező cégváltást regisztráljuk, szükségesnek tartjuk felemlíteni, hogy a vállalat technikai vezetője eddig is Kulcsár Dezső volt. Ő volt az, aki hosszabb külföldi tanulmányutjából hazatérve, megalapította itten Debrecenben a fentebbi vállalatot. — Ő vezette be Debrecenben az első gyorsíró és gépiró iskolát, amelylyel lehetővé tette a nőknek a kereskedelembe való alkalmaztatását. Raktáron tartja az összes rendszerű írógépeket új és használt állapotban s bemutatja azokat bárhol minden vételkötélezett ség nélkül. Dicsérendő dolog nevezetnek azon törekvése is, hogy raktáron tart eredeti angol és amerikai írógépkellékeket, mégis bevezette ugyanezen cikkek legkitűnőbb magyar gyártmányait is, hogy a külföldieket lehetőleg kiszoríthassa. — Raktáron tart továbbá amerikai szab. irodai butorokat és felszereléseket, készít gépirási, sokszorosítási és könyvmai munkálatokat. Az ilyen vállalat a vidéki kereskedelemnek és az iparnak csak előnyére lehet s igazán mindenki csak hazafiúi kötelességének tesz eleget akkor, ha az ilyen tiszta magyar törekvésű céget pártolja és támogatja.

— **Egy szerencsétlen házasság.** Még egy fél esztendeje sincs, hogy szinte országos nagy nászünnepeben forrt rokonságba a gróf Csáky és a gróf Tisza család, amikor az ifju gróf Tisza István feleségül vette gróf Csáky Ilyt. A házasság úgy látszik boldogtalan volt, mert nemrég ifju gróf Tisza István hűtlen elhagyás címén válópert indított fiatal hitvese ellen.

Közönség köréből.

A Debrecen helyivasut igazgatóságának b. figyelmébe

6-án este 7 óra tájban a Derec ke felől érkező vonatról a nagyállomásonál a villanyosra ültem. A kalauznak Horváth főorvos urral volt szóváltása, de számját háromszori felhívásra sem mondotta meg. Közben nekem és családomnak két és fél átszálló jegyet adott 50 fillérért. — Ámde a Kossuth-utcai 10. számú vonat kalauza nem fogadta el s újból 50 (ötven) fillért vett tőlem a Kossuth-utca 52. számú megállóig, de jegyet nem adott. Az első kalauz igazgatóságában adott csonka jegyeket, a másik huszonhat fillér helyett ötvenet vett, de — ismétlem — jegyet nem adott. — Így fizettem én meg a kalauz igazgatóságának árát. — Kérem, méltóztatásuk rendet teremteni és a második ötven fillért a siketnémáknak juttatni.

Debrecen, 1911. június 6.

Szentjóni Kálmán,
Kossuth-u. 52.



**Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít**
HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája
Darabos-utca 7. sz. a.



TÁVIRATOK.

A kolera.

Grác, június 6. Tegnapelőtt délben a helytartóság Cilli város rendőrkapitányi hivatalából értesítést kapott, hogy ott egy Grác-ból érkezett ember koleszagyanus tünetek közt megbetegedett. Rögtön elküldötték a járványkórházban, váladékát pedig megvizsgálták, de kolerabacilusokat nem találtak.

Prága, május 6. A prágai olasz konzulátus azt a hivatalos értesítést teszi közzé, hogy a velencei kolerajárványról elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak. Velenében és az olasz királyságban kedvezőek az egészségügyi viszonyok.

Grác, június 6. A koleraiban megbetegedett Lebingerne asszony állapota tegnap ójavult és ma már tul van minden veszélyen.

Eltűnt aviatikus.

Nizza, június 6. Bague aviatikus tegnap hajnali négy órakor felszállt Nizza mellett és Korsik felé indult. Ajaccióból délelőtt 11 óra 55 perckor küldött távirat szerint eddig mitsem tudnak Bague sorsáról.

Nizza, június 6. Bague, az eltűnt aviatikus, eddig nem került meg és a kutatások eddig nem vezettek nyomra. Bague postagalambokat vitt magával, amelyek közül eddig egyetlenegy sem tért vissza. Azt hiszik, hogy az aeroplán fölborult és Bague-nak nem volt ideje, hogy a postagalambokat utnak bocsássa.

Az albániai harcok.

Cettinje, június 6. Albániából jelentika hogy a mirditák törzse függetlenné kiáltotta ki magát. Focchi, az ideiglenes kormány elnöke, proklamációt bocsájtot ki, melyet Cettinjében akkreditált diplomáciai képviselőknek is megküldött. A proklamáció általános felkelésre szólítja fel a lakosságot és a mohamedánoknak és keresztényeknek egyforma jogokat kér. Focchi végül önkénteseket hív segítségül, hogy ezekkel karöltve a törököket Albániából elűzhesse. Döntse el a nép már most, hogy a független Albániát monarchikus, vagy pedig köztársasági államformában óhajtja-e megalkotni.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonátözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, június 6.

Az árak 50 kilogramonként
buzamáj. ————
buza okt. 1119—1124.
rozs okt. 919—09—
zab május. ————
zab okt. 785—
Tengeri juli. 1911. 665—669.
Tengeri aug. 1911. 675—

ÜDVÖZLET GRÁZBÓL!

Mielőtt szükségletét fedezi, kérje tőlem gazdag tartalmu mintagyűjteményemet, a legjobb **styriai**

férfi- és női loden-ról

vadász-, erdész-, turista, rodel és ski-sport és mindazok részére, akik a különféle időjárásoknak kitéve vannak, de különösen az én valódi styriai **nő loden-ról** gyönyörű mintákkal, utazási- és séta-kosztümöknek, valamint összes divatszövetjeimről, férfi- és gyermek-ruhák, felöltők, ulster a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségben az általánosan elismert lelkiismeretes első és legnagyobb loden-kiviteli cégtől

VINZENZ OBLACK

cs. és kir. udvari posztó-szállító
Graz, Murgasse 9. sz.

Mintakönyvek szabómesterek és szabónők részére kívánatra rendelkezésükre állanak.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének legfelső felhatalmazása folytán.

A közös katonai jótékony célokra szánt

XXVIII-ik Csász. Kir. Államsorsjáték.

Ez az osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 21,135 készpénz nyereményt tartalmaz, 620,060 korona összértékben.

A főnyeremény 200.000 korona

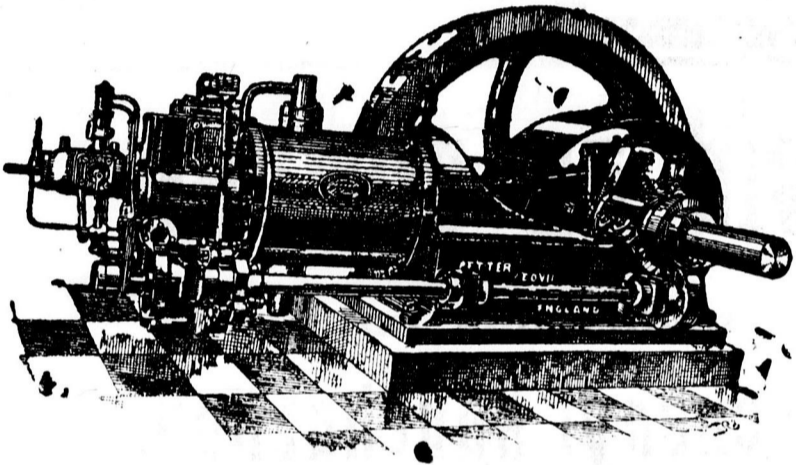
A húzás június 22-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zolamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, távirdahivataloknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya).

Eredeti angol szab. **PETTERS** négyütemű **NYERSOLAJMOTOROK**



szab. csőgyújtóval (eem tüzegolyóval) precíziós szabályozóval, 2—55 tényleges lőerő teljesítménnyel, gazdasági és ipari célokra a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb üzemgépek.

Világhírű ered. DAIMLER stabil és lokomobilszerű benzinmotorok. Elsőrangú „OTTO” rendszerű PETZOLD szivógázmotorok, stabil és lokomobilszerű benzinmotorok.

red. amer. „OTTO” rendszerű LAMBERT stabil és lokomobilszerű benzinmotorok.

Képes árjegyzéket és árajánlatot kívánságra küldünk.

Központi Kereskedelmi és Iparbank Géposztálya
BUDAPEST, V., Váci-körút 26.

Telefon: 164—65.

Sürgőnycim „Centrales”.

Az összes gyártmányok állandó gépkiallításunkban megtekinthetők

Honi ipar!

Telefon
691.



elismert

legjobb, legegészségesebb és legolcsóbb
hazai gyártmány.

Turul Cipőgyár r.-t.
Temesvár.

A monarkia legnagyobb cipőgyára.

Fiókraktár: **DEBRECZEN.**

Piac-utca 48. sz. Szent Anna-utca sarkán.

130 saját kül- és belföldi fiókraktár.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

18.000 pár heti gyártás.

Apró hirdetések.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyát BENYATS EMIL villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

Szöllőoltványok 2 éves gyökeresoltványok I-ső osztály szokványminőségben, nagy mennyiség és választékban szállít Reitter József szőlőoltványtelep tulajdonos Lovrin. Árjegyzék ingyen és bermentve.

Fajbaromfi, fajebek, nyulak, diszgalambok, madarak, élő méhek stb.-ről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bermentve Diana-telep, Tar (Hevesm.)

Épületi vályog jutányosan eladó Széchenyikert 3. sz.

Ákáczzölőkarót, I. rendű, 2 méteres, 20,000 db. egészben, vagy részletekben elad a hosszupályii-uradalom tisztartói hivatala. Hosszupályi (Bihar.-m.)

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papirost kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papirtüzletében Piacz-utca 12.

Elegánsan butorozott különbejáratu utcai szoba villanyvilágítással Darabos-utca 7. sz. alatt kiadó.

A Formal megszünteti a kéz és lábizzadást, ára 1 korona Kubek Sándor „Mégváltó” gyógyszerertárában Debreczen, Tiszapalota.

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

Házmesternek kerestetik gyermektelen házaspár fizetéssel. Cim a kiadóhivatalba.

Egy rollós ajtó betéttel és kétszárnyu üvegajtóval eladó. Bővebbet Darabos-ntca 7. sz.

Egy vasúst, ipari célra nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Jókarban levő gyermekkocsi megvételre kerestetik.



**Kerti padokat,
Kerti fecskendőket,
valamint**

**I-ső rendű Gépszijat
és csépléshez gépészeti cikket ajánl:**

SESZTINA LAJOS

vaskereskedése

Debreczen, Piacz-utca 23.



**Hajhullás és korpa képződés ellen
nincs jobb az**

Amerikai Hajpetrolnál Ára 1-50 fillér

KUBEK SÁNDOR

„Mégváltó” gyógyszerertárában.

Debreczen, Tiszapalota.

Szép akar lenni ?

SZEPLŐS, RÁNCZOS ARCZOT HÓFÉHÉRRÉ és ÜDÉVÉ VARÁZSOL a hölgyeknek ma már kedvenc szépség ápoló szere a

„Márta Crém“

Rövid használat után meglepő eredmény mutatkozik, SZEPLŐT, PATTANÁST és bármily arcztisztatlanságot BIZTOSAN ELTÜNTETT.

Teljes ártalmatlanságáért kezesség !

1. TÉGELY MÁRTA CRÉM 1 KORONA HOZZRVALÓ SZAPPAN 70 FILLÉR MÁRTA POWDER fehér, crém és rózsaszín színben 120 korona.

Kapható

Wachsmann Jenő és Társa egyedüli készítőknél drogeria Szabadka.

Budapesti főraktárak Török József Király-utca 12. Török Sándor „Opera” gyógyszerertár Andrassy-ut.

581.

1911. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 1142/2. 1911. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Fischer Jenő részére 455 korona 78 fillér tőke, ennek 1910. év június hó 24. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 253 korona 12 fillér perköltség erejéig 1911. évi május hó 30-án bíróság lefoglalt és 2340 koronára becsült butorokból álló ingóságok **1911. évi június hó 16-án délután 2 órakor** kezdetét veendő Piacz-utca 58. szám elatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1911. évi május hó 23.

Oláh Géza,
bírói kiküldött.

Rövid az éjszaka

mulassunk hát

a Széchenyi kávéházban,

a vasuti állomással szemben,

mely teljesen ujonnan és kényelmesen

rendeztetett be.

Bártfa-Fürdő.

(Sáros-megye)

Posta-, távirda-, távbeszélő és vasuti állomás.

Fürdőidény: Májustól Szeptember közepéig.

A Kárpátok Beszkid nevű hegláncolatának déli lejtőjén 382. m. magasságban gyönyörű 6000 hold szűles fenyves erdővel környeztetett hegyek által védett völgyben fekszik. Bártfa-fürdő, mint kimagasló kárpáti **klimatikus gyógyhely** is szerepel. Rendkívül jó gyógyeredményt mutat fel Bártfa-fürdő **uői bajnál, sápkór, vérhiány** minden alakjainál, **gégelégcső, tüdő, gyom r, bél idült hurutjainál, oly idegbajoknál és gyengeségeknél,** melyek vérhiányon vagy kimerülésen alapulnak; görvély- és angolkórna; **tüdőbetegeknek** kitűnő szolgálatot tesz Bártfa-fürdő balzsamos éghajla, végül utókura gyanánt karlsbadi, marieabadi, halli, lipiki fürdők használata után.

A részvénytársaság szállodáiban és magánvillákban **1540** kényelemmel berendezett **szoba** áll rendelkezésre. Szobaárak naponként **2-8** koronáig; hetenkint **20-50** koronáig. Nagyobb lakások egész évadra **200-600** koronáig bérelhetők. A lakások részben konyhával is el vannak látva. **Piacz naponként helyben.** A fürdőben van több vendéglő, czukrászda.

Lakás az évad elején június 20-ig és végén, augusztus 20-tól kezdve a részvénytársaság szállodáiban és pedig: „Deák-szálló”-ban és az „Erzsébet-szálló”-ban 30 százalékkal olcsóbb. **Szénsavas toltított szénsav-fürdők és vasláphozzáttetés fürdők, ásványvizkurák** kitűnően berendezett elsőrangú kéz vizgyógyintézet, savó- és kefircura. A fürdőigazgatóság legújabbán bevezette a **Penzi-rendszert,** amely szerint az elő- és utóidényben egy személy teljes ellátása és lakása csak **8 koronába,** a főidényben csak **12 koronába** kerül. A penzió-rendszerrel lehetővé van téve, hogy mindenki rendkívül olcsón tölthessen néhány hetet hazánk egyik legkisebb fürdőjében, ahol minden előnyt és kényelmet talál. A fürdőre vonatkozó mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál

A fürdő igazgatóság
Bártfa-fürdőn.